

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 18. X aastakäik

15. septembril 1935

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas . .	1.50
Välismaale . .	5.00
Poolaastas . .	3.00

Toimetus ja talitus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
 Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
 Igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . .	kr. 30.00
1/2 " . . .	16.50
1/4 " . . .	10.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Eesti maailmavaateline areng ja Eesti majanduselu. Kauplemine koolides tuleks lõpetada. Kas peavad aktsiaseltside juhatuse liikmed ja prokuristid kuuluma haiguskindlustuse alla? Koostamisel uus suundmäärus toiduainetekaupluste kohta Tallinnas. Kaubandus-tööstuskoda väikekaubanduse sektiooni täiskogu koosolek Petseris. Äride register. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Toiduainete turg. Välisbörssid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedelid.

Eesti maailmavaateline areng ja Eesti majanduselu.

Vähem riiklikku majandamist ja rohkem eraettevõtlikkust.

Meie riikliku ja ühiskonna elu ümberkorraldamine sammub jõudsasti edasi ja varem või hiljem selgub ka meie tulevane riigikord ja poliitiline elu. Missuguseks see ka ei kujune, on ta ikkagi sõltuv meie rahva majanduslikust heaolust ja kogu rahva ja iga üksiku kodaniku majanduslik olukord määrab kindlaks, kuidas suhtutakse ühele või teisele riigikorrale.

Sügavamalt jälgides rahvaste poliitilisi eneseavaldusi, näeme, et murrangud ja meelemuutused poliitilistes küsimustes leiavad aset alati siis, kui olemasolev majanduslik olukord muutub halvemaks, tekitades rahulolematust esialgu üksikuisisikuis, siis peres, kutses, klassis ja lõppeks kogu ühiskonnas. Kõige piltlikumalt näeme seda, kui meenutame kõiki neid „poliitilisi“ ümberkujudamisi, revolutsioone, mässe jne., mis on toimunud viimase kriisi ajal, s. o. alates 1929. a. sügisest. Ei ole ükski manner maakeral jäänud puutumata poliitilistest ümberkorraldustest ja kõik need on sündinud majandusliku surutise tagajärjel. Mitte ainult praeguse kriisi ajal, vaid ka enne maailmasõda käisid majanduslike langustega kaasas rahutused ja „poliitilised“ murrangud. Teisest küljest — raske on leida näiteid poliitilistest murranguist majanduse tõusu aegadel, kui piiratud poliitilised ja sotsiaalsed õigused ühes või tei-

ses ühiskonnas ka ei olnud. Rahvaste elus oma rahulolu või rahulolematuse avaldamisel teatava riikliku korra suhtes pole olnud mõõduandvad mitte poliitilised vabadused ja kitsendused, vaid rahva majanduslik heaolu või selle muutumine halvemaks. Ükski revolutsioonijuhud ei ole suutnud instseneerida rahulolematust ja revolutsiooni mõne puht-poliitilise vabaduse eest, olgu ta ideeliselt ja inimõiguste seisukohalt kui tahes suure kaaluga. Ta vajab selleks rahva seas majanduslikku rahulolematust — tööpuudust, madalaid palku või nende kärpimist, suuri Stavitzky affääre jne. Teiste sõnadega, suurel ja ühtlasi mõõduandval massil ei ole see niivõrd tähtis, missugune kord on riigis maksev ja missugused vabadused on tal kasutada, vaid tähtsaks ja otsustandvaks teguriks on ta majanduslik heaolu ja edu.

Needsamad põhimõtted on maksvad ka meil, ja seda rohkem tuleb loota, et meil riiklikus korralduses asutakse eeskätt meie majanduselu korraldamisele ja murtakse vähem piike n.-n. poliitiliste küsimuste kallal. On tõsi, et teatud poliitiline olukord võib mõõduandvalt mõjutada majandusolukorra arenemist, kuid seda ainult niisugusel juhul, kui seistakse veel iganenud ja parteiilisel põhimõttel, et ainult ühel poolel võib olla hea ja teisel peab olema halb. On aeg asuda uuele

seisukohale, nimelt, et majanduselu saab ka nii korraldada, et tervel rahval ja igal üksikül oleks täita oma vastav osa majanduselus ja oma vastav osa sealt ka saada. Oleks ekslik praeguses olukorras majanduslikes küsimusis mõelda erakonna ajudega, kus iga erakond kaitseb ainult oma isiklike ja oma erakonna majanduslike huve ja neid oma poole tõmbab, püüdes teist erakonda, loomulikult, hüvedest ilma jätta. Säärane mõtlemisviis on, kahjuks, juurdunud väga sügavale ega luba meie majanduselu kui tervikut kasutada kogu ühiskonna kasuks. Kuigi formaalselt oleme saanud üle parteipoliitikast, siis ei saa aga veel tõendada, et parteipoliitiline mõtlemisviis oleks kadunud. Kui enne iga perekonnaliige tõmbas endale saagist nii kuidas jõud ja lõug jaksas, on perekonnaisal praegusel korral õige raske saaki õigesti jaotada, kui ta poegadel on veel endised kombad.

Kuid me kasvame, õpime, kogeme ja tunneme oma nahal kõigi omaaegsete õpetuste, „vabaduste“ ja saagihade tagajärgi, mis nii mitmeid rahulolematusi kutsusid esile. Olude sunnil langetavad needki parteipoliitiliselt konstrueeritud ajad, kes pole seni veel osanud end „tasa lülitada“ kogu rahva majanduse ja poliitilise eluga ja igal pool elavad vaid oma kitsastele parteihüvedele.

Endisest parteipoliitilisest ideoloogiast mõjutatuna on meie majanduselu kujunenud sääraseks nagu ta on praegu. Ta on vägikaika vedamise produkt, olles arenenud nii, nagu aeg-ajalt kujunesid üksikud mõõduandvad jõud.

Kuna meie rahvas endise vene valitsuse suhtes seisis revolutsioonilises opositsioonis, siis on täiesti loomulik, et see opositsioon, nagu vene revolutsionääridki, põhjenes õige eluvõorastel, radikaalsetel ideedel ja kandis õige punast värvi. Kuivõrd ehtne see tookordne punane revolutsiooniline vaim Eesti rahvas oli, võib järeldada sellest, et meie ehtasime endale rahvusliku riigi ja peale revolutsiooni võitlesime punase võimu vastu. Meie rahvale oli see opositsioon vaid abinõu otsuarbe saavutamiseks ja kogu meie rahvas muutus üle õo punasest revolutsioneerivast massist rahvuslikuks massiks kõigi selle juure kuuluvate nähtustega. Eesti rahva tookordsed juhtijad, olles läbi imbutud eht vene sotsialistlikust dogmast, osaliselt muutsid oma meelt vastavalt rahvusideoloogiale, õige suur osa aga hähenes (kõige tõenäolisem) taganeda oma endisest usust ja jatkas oma „poliitilist õpetust“ ka Eesti iseseisvuse ajal, kui võorad ta õpetused meie rahva iseloomule, hingeelule ja mõtlemisviisile ka ei olnud. Ei saa ükski poliitiline juht väita, et saaks panna maksma ühe ja samasuguse sotsialistliku korra näiteks

Venes, Saksas, Inglismaal jne. Ka meie poliitilised juhid eksisid selles küsimuses. Aga needki, kes „ümber orienteerusid“ enam-vähem Eesti rahva poliitilisele mõtlemisviisile, ei suutnud otsekohe tabada õiget joont, vaid sõrkisid kaasa vene sotsialismi vaimust läbi imbutud radikaalsemate juhtidega. Võib isegi ütelda, et see sündis eneseteadmatult. Ja see oli ka täiesti loomulik, kuna peaaegu eranditult kõik tulid vene ülikoolidest ja seega idas modelleeritud ajudega, kus suuremaks vooruseks oli sotsialistlik utoopia.

Sääraste eeldustega hakati korraldama Eesti riiklikku elu ja korraldati seda nii nagu seda arvati kõige paremaks. Töötati oma parima arvanagemise järgi välja seadusi ja pandi need maksma, mis aga ei vastanud meie rahva hingeelule, sest meie rahvas ei olnud oma hingelaadilt nii liberaalne ja sotsialistlik kui ta juhtkond. Juhtkond ei tunnud oma rahvast. Seesama maailma vaateline vahe püsib ka meie praegusaja noorema ja vanema põlve tegelaste vahel.

Agaga mitte ükski meie poliitilist elu ja riiklikku korda, vaid ka meie majanduselu korraldati ja mõjutati sellest, lühidalt üteldud, ida vaimust. Oli nagu tekkinud mingisugune vaen eraomanduse vastu. Punase niidina kogu seadusandluses võime juba põhiidees märgata sallimatust eraomanduse vastu, kõnelemata eraomanduse pühast puutamatusest. Igal pool püüti rohkem hinnata seda meest, kellel midagi ei olnud, kuna teatud umbusaldusega koheldi neid kodanikke, kes majanduslikult olid jõudnud paremale järjele. Eraettevõtja-kodanik suruti tahaplaanile, etteotsa astus erakonnategelane või ametnik, mis vist pidi tekitama mulje, et siin on tegemist kogu rahva huvidega ja rahva esindusega. Majanduselu korraldamine ja majanduslik tegutsemine läks kodaniku käest ametkonna kätte. Sotsiaalseadusandluse alal püüti 15 aastaga astuda samme, mis teised riigid on teostanud 100 aasta jooksul. Pandi maksma sotsiaalseadusi tööstuste kohta, mis tehnilisest küljest töötasid nagu paarisaja aasta eest Lääne-Euroopas.

Meie rahvas on võrdlemisi haritud, kaalukas ja vaimselt õige terve mõtlemisviisiga. Temale tunduvad eluvõorastena ja ebakohastena säärasead radikaalsed sotsialistlikud ideed, mis meie tookordseile seadusandjale näisid nii omased ja mis pärast ometi rahvas tekitas üldist rahulolematust. Me teame, et meie rahvas on õige konservatiivse iseloomuga ja kuidagiviisi ei saa kiita heaks seda tendentsi, mis meie majanduselus kipub arenema, see on nimelt riigisotsialistlik tendents, mis tungib ikka sügavamale

majandusellu, mitte nii palju majanduselu reguleerimise kui puhtmajanduslike ettevõtete omandamise ja majandusliku opereerimise sihis. Vaevalt on see kasuks meie rahva tulevikule, kui suur osa rahvast moodustab nii ütelda teenijate (riigiteenijate) klassi. Teame ju väga hästi, kui väike on isiklik riisiko majanduse alal tegutseval riigiteenijal. Veel vähem soodustab see meie rahva üldjõukuse kasvu, kõnelemata jõukama kihi tekkimisest. Teisest küljest teame, et riiklikke ettevõtteid juhitakse ikkagi bürokraatlikumalt ja ebamajanduslikumalt kui eraettevõtteid. Milleks peaks siis meil arendatama jääraseid kunstlikke riiklik-majanduslikke ettevõtteid? Nii nagu meie taluperemees ei tahaks olla kolhoosi liige, nii ei taha ta ka mõne „riigitrusti“ (kui arenemine kestab säärases tempos edasi) teenija olla, vaid tahab olla oma ettevõtte peremees.

Riiklike ettevõtete arendamine ja uute omandamine on viimase 8—10 aasta jooksul toimunud eramajandust häirivalt. Kui säärane tempo kehtaks edasi, siis 10—15 a. pärast ei ole meil eraettevõtjal peale mõne väikeettevõtte jäänud midagi järele. Statistiliste andmete puudusel ei saa kahjuks täpselt selgitada, kuipalju meie rahvamajanduslikust varast on veel puhtalt eramanduse käes, kuid heites pilgu meie pankadele, tööstusele, põllumajandusele ja metsandusele, edasi nendele pantimistele ja laenudele, mis järjest meie majanduselus ilmsiks tulevad, siis tuleb kahjuks konstateerida, et meie riigi majanduspoliitika on olnud liiga agar varade omandamises. Aja jooksul on see nii märkamatult sündinud. Eramajandusliku sissetuleku vähenemisega käib loomulikult kaasas ka riigile maksetavate maksude vähenemine ja üldine elustandardi langus, hävitatakse rahva iseseisev tegutsemisvõime ja initsiatiiv. Aga veel häirivamaks nähtuseks on üldine ebamajanduslik tegutsemine, sest on üldiselt teada, et riiklik ettevõtte ei suuda eraettevõttega võistelda, kui riiklikke ettevõtteid kunstlikult ei soodustata. Oleks ülelignie mainida kõiki neid paremusi, mis eraettevõttel on olemas majandus-tehnoloogilisel alal, kuna need on üldiselt

tuntud. Rahvamajanduslikust seisukohast kaugeimat tulevikku silmas pidades ei tule see praegune riiklik majanduselu areng kasuks meie rahvale, vaid viib meid süsteemi poolest säärasesse olukorda, kus meie põllumajandus oli enne maa-reformi, selle vahega, et mõisaomaniku asemele on astunud riik. Seda, et see nähtus on võõras meie rahvale, on küllalt selgitatud ja sellest tuleks vaid teha vastavaid järeldusi. Praeguses korras, mis võimaldab tervet rahvast, riiki ja kogu majandust juhtida kui üht üksust, peaksime seadma endile ülesandeks ka majanduslikul alal ajada kindlat joont tuleviku suhtes, mis ei tohiks olla muu kui lõpp varjatud riigistamisele. Selle asemele astugu riigi aeg-ajaline tagasitõmbumine majanduslike ettevõtete omandamisest, ja soodsate olukordade loomine eraettevõtete asutamiseks, sest mida jõukam on iga kodanik, seda rikkam on terve ühiskond ja riik.

Riik on algaastatel oma sotsialistlikus vaimustuses tunginud liiga sügavale eramajandusellu. Jäägu ta oma otsekoheste ülesannete juure ja andku kodanikele võimalus iseseisvalt oma majanduselu korraldada kõikide majandusseaduste kohaselt.

On küll tõsi, et praegu tagasipöördumine on õige raske, kuid võiakse olla kindel, et see muutub iga aastaga veel raskemaks, nii et mida varem seda parem, pealegi kus praegune olukord ja rahva hingeelu ja tahtmine seda ette dikteerib. Tahaksime olla iseseisvad majanduslikult, et saaksime iseseisvalt oma initsiatiivi arendada üldiseks majanduslikuks hüvanguks. Tahame arendada oma järeletulevat põlve iseseisvalt tegutsema ja mitte neid suunata igas hädas valitsuse poole, ega teha neist nõnda ütelda „riigiorje“. Tahaksime näha säärast majanduselu, kus iga lühialne ja initsiatiivrikkamal ettevõtjal on võimalus end arendada iseseisvalt, kasvatades usku iseenda tegevusse ja mitte lootusi valitsuse abi peale.

P.

Kauplemine koolides tuleks lõpetada.

Ankeet kooperatiivide kohta koolides.

Praegu on igas koolis, nii linnas, alevis kui ka maal, korraldatud niivõrd täielised raamatuja kirjutusmaterjalikauplused, et need suudavad kooliõpilasi küllaldaselt rahuldada raamatute ja

kirjutusmaterjalide müügiga. Mõnes koolis toimub see müük koolikooperatiivi, teisel koolijuhataja, õpetaja või kooliteenri kaudu. Et saada täielist ülevaadet koolides kauplemise kohta ja selgi-

tada sellega seoses olevaid väärnähtusi, selleks korraldas Kaubandus-tööstuskoda ankeedi raamatu- ja kirjutusmaterjaalide kaupmeeste keskel. 270-est kaupmehes (siia hulka kuuluvad raamatu- ja kirjutusmaterjaalide-, pudu- ja kirjutusmaterjaalide-, mänguasjade- ja kirjutusmaterjaalide-, rohu-, värvi- ja kirjutusmaterjaalide- jne. kauplused) vastas ankeedile 98 kaupmeest või 36%. Kui aga arvestada ainult raamatu- ja kirjutusmaterjaalikauplusi, siis vastas olemasolevast 138 raamatu- ja kirjutusmaterjaalikauplusest 74, mis teeb välja 53%. Seda % tuleb lugeda rahuldavaks.

Ankeedi tulemusi tuleb analüüsida ainult raamatu- ja kirjutusmaterjaalikaupluste seisukohast, kuna koolikooperatiivid riivavad neid kõige enam. 100%-liselt saabusid vastused ainult Kuressaare ja Paide linnadest ning Elva, Otepää, K.-Nõmme, S.-Jaani, Antsla ja Võõpsu alevitest. Rahuldavalt vastasid (üle 50% vastuseid) ka Tartu, Viljandi, Põltsamaa, Valga, Võru, Petseri, Tapa ja Türi linnad ning Mõisaküla ja Mustla alevid. Tallinnast saabus vastuseid 18%, Narvast 16%, Rakverest 8%, Pärnust 38%, Nõmmelt 20%. Teistest linnadest ja alevitest tuli vähem vastuseid. Maakondades puuduvad raamatu- ja kirjutusmaterjaalidekauplused, seal on kirjutustarbed müügil segakauplustes, mille tõttu neile ka ankeetlehti ei olnud saadetud.

Vastustest selgub, et vähemalt 100 linna alg- ja keskkoolis (1934. a. oli linnades algkoole 112 ja keskkoolet 63) toimub kauplemine raamatute ja kirjutusmaterjaalidega. Maakonna alg- ja keskkooles (1934. a. oli maal algkoole 1106 ja keskkoolet 4) toimub peaaegu igas koolis raamatute ja kirjutusmaterjaalide müük.

Kui suur on läbimüük kõigis koolides kokku raamatute ja kirjutusmaterjaalide müügi alal on raske viimase täpsusega kindlaks teha, kuid olemasolevatel andmetel ulatub see 120.000 õpilase kohta vähemalt 350.000—400.000 kroonile aastas.

On arusaadav, mis see erakaupmeestele tähendab, kui säärane suur arv ostjaskonda teeb oma ostud koolides. Koolid aga, kus kaubeldakse, ei maksa teatavasti kauplemise eest ei riigi- ega omavalitsusmaks. Pealegi ei tule kooperatiividel kanda ruumide üüri, koristamise ja valgustuse, administratsiooni ja teisi kulusid. Need on kõik tingimused, mille tõttu kauplemine koolis on eriti soodustatud olukorras võrreldes erakaupmeestega, kes kauplevad raamatute ja kirjutusmaterjaalidega.

Seoses kauplemisega koolides on ilmsiks tulnud terve rida väärnähtusi, millest allpool märgime mõned.

Nagu on selgunud, sunnitakse õpilasi oma koolitarbeid ostma ainult koolidest. Selleks sunnitakse isegi raamatukaupmeeste lapsi. Tihti peale tuleb ette juhtumeid, et koolides seatakse üles kihutusplakatid erakaupmeeste vastu.

Võistlustuhinas raamatukauplejatega harjutakse maast madalast võlgu ostma, mida siis teised pärast peavad tasuma. Selle tagajärjel on mitmed koolide kauplused oma ostetud kauba eest eraäriridele jätnud maksmata. On ka olnud juhtumeid, kus õpilased erakauplustest osta ei saa ega tohi, sest koolis müüdivad tarbed on märgitud väikeste iseäraldustega, mis oleksid tõenduseks, et õpilased tõesti ainult koolist on need tarbed ostnud.

Väga levinud nähtus on see, et klassijuhatajad-eriaineteõpetajad müüvad oma klassile oma aine raamatuid. Lastakse lapsed raha kokku tuua ja siis muretsetakse tervele klassile raamatud. Kõige agaramad selles on autorid oma raamatuid, atlasi ja kaarte (maakaarte) koolides levitama ja teadagi ikka odavamalt kui need on müügil kauplustes.

Enamasti õpetaja ohverdab oma koolitööst hulga aega koolikooperatiivi juhtimisele, rahade üle valitsemisele, kaupade ostmisele, kontrollimisele jne., tuues sellega kahju õppetööle, sest õpetajad ise tihti peale kurdavad, et kooperatiiv riisub neilt hulga aega.

Võistluses erakaupmeestega minnakse isegi nii kaugele, et enne kooli algust ei teata koolijuhatajad erakaupmeestele nende järelepärimistele vaatamata, missugused raamatud koolis tarvitusele võetakse, ja loomulikult erakaupmehed saavad alles õpilaste kaudu teada, missugused raamatud on võetud tarvitusele, kui kool on juba alanud ja raamatud kooliõpilastele kas kooliõpetajate või koolikooperatiivide kaudu muretsetud.

Edasi soovitatakse koolikooperatiividel kaupu osta vaid ühistegelisist ettevõttest. ETK saadab igal sügisel oma hinnakirjad koolidele, kus rõhutatatakse tarvidust osta vaid ühistegelisist ettevõttest. Need üleskutsed kleebitakse koolides üles nähtavale kohale.

Ettetoodud väärnähteist selgub, et kauplemine koolides mõjub halvavalt kasvatustööle. Teisest küljest on see ka ebaõiglane raamatu- ja kirjutusmaterjaali kaupmeeste suhtes, kuna viimased kauplevad seaduslikul alusel, makstes riigile ja linnale kauplemise õiguse eest seaduslikke riigi- ja omavalitsusmaksu, ja kannavad pealeselle üüri, valgustuse, koristamise, administratsiooni jne. kulusid. Sellelt seisukohalt ei saa olla õiglane, et koolikooperatiivid senisel kujul jätkaksid kauplemist, sest nemad ei maksa riigile ega oma-

valitsusele mingisuguseid makse, pealegi on nendel nii ruumid, koristamine, valgustus kui ka tööd jõud tasuta.

Ei saa jätta märkimata, et teistes kultuurriikides on koolis kauplemisest ammugi loobunud. Nii on Saksamaal koolides raamatutega ja koolitarvetega kauplemine keeldud. Ungaris on samuti juba mõnd aastat maksma pandud koolis kauplemise keeld.

Ungari haridusministri keeld kõlab näiteks järgmiselt: „Õpetajatel ja kooliteenijaskonnal on keeldud koolis kooliraamatuid ja koolitarbeid müüa, kui kohapeal on olemas ükski paberi- ja kirjutusmaterjalikauplus. Kool ei tohi avaldada õpilastele mingit survet, kust õpilased oma koolitarbeid peavad ostma. Õpilaste abiandmise ühingu tohivad ainult täiesti vaestele õpilastele raamatuid kinkida ja laenata. Need raamatud ja kirjutustarbed peavad ühingu ostma kohalikest

kaupmeestelt. Kooli sise- ja välisseintele ei tohi üles panna mingisuguseid reklaamlehti. Nende korralduste õigesti täitmise eest on koolijuhatajad isiklikult vastutavad (Papier-Welt Pööseneck, 2. Sept. 1928. Nr. 36)“.

Kõike eeltoodud arvesse võttes asume seisukohal, et haridus-sotsiaalministeeriumil tuleks võtta tõsiselt kaalumisele koolides kauplemise küsimus ning võimalus leida kiiremas korras koolikooperatiivid likvideerida, sest meil tegutseb küllaldaselt raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplusi, kes on suutelised varustama kooli kõigi tarvisminevate raamatute ja koolitarvetega. Kui aga koolide kooperatiivide likvideerimine osutub võimatuks, siis loodame, et koolide kooperatiivid seatakse erakaupmeestega võrdseisese maksutingimussisse, kaotades seega ebaõiglase olukorra, mille all praegu kannatavad raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplused.

Kas peavad aktsiaseltside juhatuse liikmed ja prokuristid kuuluma haiguskindlustuse alla?

Kaubandus-tööstuskoda esitas haridus-sotsiaalministrile märgukirja.

Pineva vahekorra põhjuseks tööandjate ja haigekassade vahel on juba pikemat aega ettevõtete osanike, aktsiaseltside juhatuse liikmete ja vabrikute juhatajate haiguskindlustuse kohustuse küsimus. Kinnitusnõukogu ja riigikohtu seletused T. T. S. § 260 käsitamise kohta on mitmel juhul tunnistuseks, et meil selles asjas majarandu puudub. Riigikohtu seletused a.-s. „Ilmarise“ direktori J. Oja ja „Lellep & Ko“ direktor Lellepi asjas lasevad arvata, et aktsiaseltside juhatuse liikmed haiguskindlustuse alla ei kuulu. Kinnitusnõukogu otsus 31. jaanuarist 1931. a. annab meie arvates võimaluse ka aktsiaseltside prokuristidel, kui nad on aktsionärid ja sarnastena äride registris nimetatud, — vabaneda haigekassa alt.

Ka on viimasel ajal esile tulnud nähtus, et Tallinna ühishaigekassa ettevõtete kaasomanikke ja aktsiaseltside juhatuse liikmeid on hakanud oma liikmeteks lugema ja ettevõtetest nende eest 5 aasta kohta liikmeraha nõudma. Niisugune Tallinna ühishaigekassa samm on töösturite keskel tekitanud suurt ärevust. Paljud neist, eriti need, kes viimasel ajal on avanud ettevõtteid, ei ole põhjalikult tuttavad sotsiaalseadustega ja nende seletustega. Tööstuslik tööseadus ise sisaldab III peatüki nimetusega „Töölise haiguste vastu kindlustamisest“. Meil käsitatav H. Everti ja Joh. Pöllupüü eriväljaandes ilmunud „Tööstuslik Tööseadus“ sisaldab III peatüki sama nime all ega

anna ühtki kommentaari arusaamatusi esilekutsuvate paragraafide kohta.

Küll sisaldab Os. Vahtra poolt eriväljaandes 1932. a. ilmunud „Töölise haiguste vastu kindlustamise seadus“ kommentaare, kuid hilisema raamatuna ei ole ta nii palju levinud kui Everti ja Pöllupüü oma: seepärast ei ole temas leiduvad kommentaarid suuremale hulgal töösturitele tuttavad.

Ka see raamat juba oma kaanekirjaga rõhutab, et haiguskindlustus on töölise kindlustus. Ei ole ime, kui säärestel oludel mõned töösturid T. T. S. § 260 oma ettevõtete kõrgemate ametnike haiguste vastu kindlustamisest kergemalt mööda lähevad. Seda omapärasem on aga nähtus, et haigekassa, mis päevast-päeva sadade haiguskindlustusse puutuvate küsimustega tege mist teeb, riigikohtu ja kinnitusnõukogu seletusi võib omapäraselt tõlgitseda ja tekitab sellega suurt tüli töösturite keskel. Eriti ebaõigeks peavad töösturid haigekassa nõudmist 5 aasta liikmemaksu ja selle viivitusraha tasumise asjas, mis teeb välja vähemalt 50% liikmemaksu üldsummast, seepärast et haigekassa kinnitamata jäänud isikute peale 5 aasta jooksul ühtki senti ei ole kulutanud. Alles käesoleva aasta jaanuarikuus ilmus RT 3 — 1935 kinnitusnõukogu määrus haigekassadele antavate teadete kohta, kus esimest korda märkusena avalikult teatatakse, et

T. T. S. III peatüki alla kuuluvad ka ettevõtete juhatajad.

Märkus muidugi vaikib selle kohta, et ka siin riigikohus ja kinnituskogu teeb teatava kitsenduse.

Viie aasta eest tagant järele haigekassa maksu nõuda osutub veel ebaõiglasemaks seetõttu, et T. T. S. § 266 määrab kassale nõudmiste esitamiseks ainult üheaastase tähtaja. Tundub, et seadus haigekassasid tööandjatega võrreldes eriliselt hellitab. Tööstureid koormatakse niikuinii kõiksuguste korraliste ja erakorraliste maksudega — kord üldsuse, kord tööliste kasuks. Võimaluse jätmise haigekassadele veel omakord lihtsalt oma kasuks tööstureilt suuri summasid välja nõuda ei soodusta kindlasti mitte tööandjate ja haigekassade vahel oleva pinevuse pehmemdamist.

Meie arvates ei ole mingit takistust selleks, et haigekassade nõudmiste esitamise aega mitte kärpida ühe aasta peale. Komisjon, kes 1931. a. koostas uue haiguskindlustuse seaduse riigikogule kinnitamiseks, määras selle tähtaja 3 aasta peale. Meil ei ole teada põhjused, miks see tähtaeg 21.

detsembri dekreediga määrati viiele aastale. Tegelik elu aga näitab, et haigekassad hea suhtumise juures võivad oma nõudmise ka varem kindlaks teha. Kiirema asjaajamise juures ei saaks nõudmised tõusta liig suureks ja nende likvideerimine oleks kõigile tunduvalt kergem kui kõrgete summade juures. Seepärast peaks seadusandlus haigekassasid sundima kiiremale tegevusele, määrates neile ka aastase tähtaja, nagu see on antud nõudjatele nende vastu.

Kaubandus-tööstuskoja soov oleks, et tööandjate ja haigekassade vahekorra parandamiseks vastavad võimud püüaksid saavutada 21. detsembri dekreedis nr. 855 määratud 5-aastase tähtaja muutmist ühe aasta peale. Kuni see pole sündinud, oleks tarviline selgitada haigekassadele riigikohtu ja kinnituskogu seisukohti T. T. S. § 260 asjas, et asjatuid protsesse ära hoida, juhtides haigekassade tähelepanu ka sellele, et on ebasoovitav koormata tööstust liialdatud nõudmistega asjas, kus kassad ise mingit kahju pole saanud, kuigi mõnikord ehk seadus selleks õiguse annab.

Koostamisel uus sundmäärus toiduainetekaupluste kohta Tallinnas.

Hiljuti korraldas koja III sektsioon toiduainetekaupmeeste osavõtul Kaubandus-tööstuskojas suurema nõupidamise uue sundmääruse põhilauseste kava kohta, mis tahetakse panna maksma toiduainetekaupluste kohta Tallinnas.

Uus sundmäärus tahab muuseas normeerida ka toiduainetekaupluste ruumide põrandapinda, kubatuuri ja valgustust. Nõupidamisel leiti, et praegu tarvitusel olevate ruumide kohta neid nõudmisi küll maksma panna ei saa, kuna suur hulk kauplusi ei vastaks neile tingimustele, küll tuleks aga mainitud normid püstitada uute, avamisele tulevate, toiduainetekaupluste kohta, samuti nende äriruumide kohta, kus teostatakse kapitaalremonti. Igatahes kaupluse põrandapind ja kubatuur ei tohiks olla väiksem piimaruumi põrandapinnast ja kubatuurist.

Edasi tahetakse sundmääruses ette näha, et ei tohi olla üksi toiduainetekaupluste ja elukorterite vahel, kuna see võimaldavat rikkuda kauplemisaja sundmäärust, ja olevat äärmiselt ebatervislik.

Nõupidamisel leiti, et uste sulgemine kauplusruumide ja elukorterite vahel pole võimalik, eriti sel põhjusel, et toiduainetekauplused avatakse juba kell 6 hommikul ja suletakse kell 18 õhtul.

Kaupmehel tuleb olla kohal juba kella 4—5 paiku hommikul, et võtta vastu piim. Samuti tuleb tal õhtul kauplusruumidesse jääda vähemalt tunniks ajaks pärast kaupluse sulgemist, et seada korda kauplus. Olla kogu see aeg oma korterist lahus oleks võimatu. Pealegi kaubeldakse toiduainetekauplustes omaniku perekonnaliikmete kaasabil, mispärast on väga tähtis, et need asuksid ligidal ja käepärast. Neil kaalutlusil ei saa uste sulgemist kauplusruumide ja elukorterite vahel kuidagi pooldada.

Uus määrus nõuab kauplusruumide sulgemist, mis asetsevad sügavamal kui 1 meeter maapinnast. Säärasesse ruumidesse keerutab tuul palju tolmu, mis võib langeda toiduainetele. Samuti on säärases ruumides raske korraldada õhuvahetust. Nõupidamisel arvati samuti, et need ruumid tuleks sulgeda, kuid ainult sel juhul, kui kauplus seal likvideerub. Hiljemalt 1940. a. tuleb aga likvideerida kõik säärased kauplusruumid, mis asetsevad 1 meeter allpool maapinda. Ka tuleb treppidele toiduainetekaupluses, kus üle kolme astme üles või alla, kinnitada vähemalt ühepoolsed treppikäsi puud.

Ehitatavais majus tuleb keelda toiduainetekaupluste ehitamist keldriruumidesse alla kõnni-

teepinna või maapinnast kõrgemale kui 1 meeter. Samuti tuleb tungivalt nõuda kauplusruumidesse ventilatsiooni ehitamist.

Määrus tahab keelda, et kaupluse piimaruumi põrandat ei tohi lasta madalamale kui 15 sm kauplusruumi põrandapinnast. Nõupidamisel leiti, et sellel nõudmisel pole õieti mingit otstarvet olemasolevates kauplustes, kuna siin pole midagi parata. Küll tuleb aga nõuda ehitatavais majades, et piimaruumi põrand ehitataks kaupluse põrandaga ühele tasapinnale, kuna õhk on seda enam rikutud, mida sügavamad on ruumid.

Uus määrus keelab ka toiduainetekaupluses lahtiste toiduainete kottide ja kastide hoidmist väljaspool letti, välja arvatud juurviljad, loomatoit ja teised ained kinnistes kastides vähemalt 0,75 m kõrguses, sest väljaspool letti seisvaid lahtisi toiduaineid sorivad ostjad kätega ja pühivad käies riietega üle toiduainete. Niisamuti satuvad mõnikord koerad kauplusesse, kes nuusutavad ja mustavad kättesaadavaid toiduaineid. Nõupidamisel leiti, et üllesaatud nõudmised on täiesti põhjendatud ja uute, avatavate, kaupluste kohta tuleb need nõuded panna maksma otsekõhe, kuna teiste suhtes aga hiljemalt 1. jaanuarist 1940. a.

Samuti leiti nõupidamisel, et leibade ja saiade katteks tuleb nõuda kaitseklaasi asetamist leti väljaspoole külge ning vorstide, juustu, singi jne. hoidmiseks soetada klaaskapid või samasugused klaaskatted kui leivalegi. See nõue tuleks viia täide vähemalt ühe aasta jooksul.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja väikekaubanduse sektsiooni täiskogu koosolek 2. sept. 1935. a. Petseris.

Koja kaubanduslikud sektsioonid korraldavad oma täiskogu koosolekuid sageli väljaspool Tallinnat. Säärased koosolekud ühes või teises maakonnalinnas kujunevad ühtlasi ka vajaliseks tutvumissõidu kohapealsete äridega ja üldse linna ja maakonna kaubanduslike ettevõtete olukorra tundmaõppimiseks. Sageli annab säärane tutvumissõit uusi mõtteid ja algatusi kohapealsete ettevõtete olukorra parandamiseks, luues koja ja ta valijaskonna vahel tihedamaid sidemeid.

Nii pidas koja väikekaubanduse sektsioon oma viimase pea koosoleku 2. sept. s. a. Petseris, külastades ühtlasi tervet rida maal asuvaid ettevõtteid nii Petseri- kui ka Võrumaakonnas.

Kaaluti ka küsimust, kas tuleks toiduainete-kauplusesse paigutada süljekauss ostjaile kasutamiseks, kuid arvati, et seda pole vaja, kuna sülgamist kauplustes tuleb väga vähe ette.

Edasi peeti tarviliseks sundmäärusse üles võtta terve rida nõudmisi, nagu näiteks see, et toiduainete- ja piimakauplustes kauplevad isikud üks kord kolme kuu jooksul käiksid arsti juures, et nad kannaksid puhtaid, pestavaid kitleid ja naised samasuguseid pearätte, et petrooli müük toiduainetekauplustes toimuks vaid automaadist jne. jne.

Leiva- ja vorstivedajalt nõutakse, et ta leiva tõstmiseks tarvitaks riidest kindaid, mis peavad asuma leivavankris; on harilik nähtus, et leiva-vedaja juhüb hobust määrdunud ohjest, tõstab hobuse lakka rangide alt, ja samade kätega tõstab vankrist leivad oma tolmusele ning määrdunud varrukale ja kannab kauplusesse. Seepärast on tingimata tarviline, et leiva või vorsti tõstmiseks tuleb tarvitada selleks ettenähtud kindaid ja leiba ning vorsti tuleb vankrist või autolt kaupluse kanda korviga, mis kaetakse pealt valge riidega.

Lõppeks tuleb heameelel märkida, et kõik loeteldud nõudmised leidsid toiduainetekauplejate poolt üldist pooldamist, mis näitab, et puhtusest ja tervishoiunõuetest arusaamine on meie toiduainetekauplejail arenenud üsna kõrgele. Tuleb arvata, et siin on mõjunud kaasa ka sõidud Soome, kus kaupluste kultuur on väga kõigel tasemel.

Koosoleku päevakorras oli rida põnevaid päevaküsimusi, nagu näiteks koolide kooperatiivide küsimus, tubaka väikemüügi % küsimus, siis maakaupmeeste organiseerimine jne.

Enne päevakorra juures asumist andis sektsiooni sekretär A. Mändvere pikema ülevaate Soome jaekaubandusest, millega tutvuti suvisel Soome sõidul. Selle kohta tõime üksikasjalise kirjutuse juba koja Teatajas nr. 15 1. aug. s. a.

Pikemaid rääkimisi tekitas maakaupmeeste organiseerimise küsimus. Meil asub maal umbes 3000 kaupmeest, enamus neist kuulub koja III sektsiooni. Oma iseloomult kuuluvad need kauplused jaekaubanduse hulka. Mõned üksikud maakaupmehed on organiseerunud linnades asuvate kaupmeeste organisatsioonide ümber. Tegelik elu nõuab aga, et ka maakaup-

mees peaks olema organiseeritud, mis annaks paremaid võimalusi ta huvide kaitsmiseks.

Praegu on Eestis 7000 jaekaupmehest, kellest 4000 asub linnas ja 3000 maal, organiseeritud vahvalt 1200. Puht väikekaupmeeste organisatsioon on meil arvult kümme, kuhu kuulub 900 väikekaupmeest. Seega on väikekaupmehi, eriti aga maakaupmehi, üsna väike arv organiseerunud. Tähtis oleks aga, et nii linna väikekaupmehed kui ka maakaupmehed, kes pealegi üle kodumaa laiali pillutatud, kellel aga väikekaupmeestega linnades palju ühiseid muresid, kuuluksid ühte keskorganisatsiooni, kes kaitseks nende majanduslikke ning ideelisi huvisid.

Üldkoosolek leidis vajaliseks koondada väikekaupmehed linnades ja maakaupmehed ühisesse keskorganisatsiooni, tehes organiseerimise kava väljatöötamise ja täideviimise ülesandeks sektiooni büroole.

Kooldi kooperatiivide küsimuses tutvustas sekretär Mändvere koosolekut ankeedi

tulemustega, mis annavad ilmeka pildi kaubitsemisest meie koolides. Sellest küsimusest kirjutame „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ käesolevas nris teisel pikemalt.

Üldkoosolek otsustas haridus-sotsiaalministri juure läkitada eridelegatsiooni ja esitada märgukiri, milles tuua ette kõik koolikooperatiividega seotud väärnähted ning paluda kas kooperatiivide likvideerimist või nende maksustamist ühistel alustel era raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplustega.

Tubakasaaduste väikemüügi % asjus on büroo juhatus käinud majandusministri jutul, kellele esitati ka vastav märgukiri, paludes ministrit astuda samme, et väikemüügi % viidaks tagasi 10% peale. Majandusminister oma poolt lubas võtta selle küsimuse kaalumisele.

Päevakorras olid veel mitmed vähema tähtsusega küsimused. Üldkoosolek moodus rahulikus töömeeleolu ja otsused tehti kõik ühehääleliselt.

Äride register augustikuu teisel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Raamatukauplus V. A j a n g o, Tapa, Jaama 2, raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplus, ärip. Voldemar Ajango.
2. Restoran „Turg“ August Arbo, Tallinn, S. Juhkentali 46-a.
3. Filmikontor „Capital-Film“ N. Arnhold, Tallinn, Viru 3—5, ärip. Nicolaj Arnhold.
4. Niitide erikauplus „Deniit“ K. Dobrovolsky, Tallinn, Raekojapl. 13, ärip. Kiira Dobrovolsky.
5. Eduard Ehrberg, Tallinn, Vase 1, liha-kauplus.
6. Grohmann & Ko, Tallinn, V. Karja 1, fototarveteäri; täisühing, täisosanikud Vladimir Grohmann ja George Lange, osakap. Kr. 1.000.—.
7. Olga Haan, Tallinn, S. Juhkentali 48, toiduainetekauplus.
8. Minna Hani, Valga, Turu 6, toiduainetekauplus.
9. Bernhard-Johan Heijer, Tartu, Tiigi 40, toiduainete- ja piimakauplus.
10. Roman Hohlov, Tallinn, Viru 6, kaubanduskontor, prokurist Ivan Dobrohotov.
11. Johannes Ilbak, Häädemeeste v., Padina lk., saeveski.
12. Artur Kals, Pärnu, Kuressaare mnt. 54, toiduainetekauplus.
13. Karastavate jookide tööstus „Tervis“ O. Karp, Tallinn, Herne 14; ärip. Osvald Karp.
14. Voldemar Kiho, Tallinn, Paldiski mnt. 25, puuhoov.
15. Etienne Klesty, Tallinn, Hollandi põik 10—3, laevavarustuse ost ja müük.
16. P. ja M. Koiva Rápina, viljaveski; täisühing, täisosanikud Peeter Koiva ja Markus Koiva. Ühingu osakapital Kr. 1.000.—.
17. Elektrikondensaatorite - tööstus „Elko“ A. Kruusimägi, Tallinn, Pronksi 1, äripid. Albert Kruusimägi.
18. Viru trükikoda E. & H. Lember, Tallinn, Viru 6, trükikoda; täisühing, täisosanikud Erich Lember ja Harry Lember, ühingu osakapital Kr. 100.—.
19. J. Loorberg ja Ko, Tallinn, Maakri 28, kudumistööstus; täisühing, täisosanikud Jüri Loorberg ja Jaan Väli, ühingu osakapital Kr. 2.000.—.
20. Raadiotehniline töökoda „Tere“ T. Maasik, Tallinn, Pikk 3; äripidaja Tiidrik Maasik.
21. Harald Matjus, Tartu, Narva 2, liha- ja vorstikauplus.
22. Fr. Männamaa, Nõmme, Pikk 39, toiduainetekauplus, ärip. Friedrich Männamaa.
23. Puu- ja metallitööstus „Hometa“ H. Nagel ja Ch. Tresselt, Tallinn, Pühavaimu 8, puu- ja metallitööstus; täisühing, täisosanikud Helene Nagel ja Charlotte Tresselt, ühingu osakapital Kr. 10.000.—.
24. Paul Ojason, Tartu, Herne 1—3, isiklik agent, komisjonäär.
25. Anna Otti, Tartu. Tallinna 16, toiduainetekauplus.
26. Marie Pajo, Tartu, Söögiturg 1, vahetalituse agentuur, reklaam- ja õigusteadline büroo.
27. Kompveki- ja šokolaaditööstus „Endla“ V. Palias, Tallinn, Maakri 28, ärip. Vilhelm Palias.

28. August Pedaja, Valguta v., talurahva-
tarbeainete- ja õllekauplus.
29. Kristjan Peiker, Tartu, Raekoja 19,
saapakauplus.
30. Pauline Pikkand, Tartu, Puiestee 28,
toiduainete- ja piimakauplus.
31. Julie Pinsolar, Tallinn, S. Pärnu m. 51,
toiduainetekauplus.
32. Vanade pudelite ost ja müük „Soliid“ V. P o-
p o v, Tallinn, V. Tartu m. 2; ärip. Vladimir
Popov.
33. Therese Praks, Tallinn, Õle 1, liha-
kauplus.
34. Roland Päsoke, Tallinn, Laadapl. 187,
saapakauplus.
35. Riidevärvimistööstus „Union“ M. Raich-
mann ja Ko, Tallinn, V. Karja 1, riide-
värvimistööstus; usaldusühing, täisosanikud
Marjaša Raichmann ja Valter Kunze, ühingu
osakapital Kr. 15.000.—
36. A. Raks, Viljandi, Aasa 5, tsemendikaupade
tööstus, ärip. Aleksander Raks.
37. Adele Ratassep, Tartu, Promenadi 6,
naisterahvakübara-tööstus.
38. Ida Ratassep, „Sulbi“ veski, Ahja v.,
Kärša k., jahuveski, villatööstus ja laua-
lõikus.
39. Rosalie Rästa, Tartu, Suurturg 13,
pudukauplus.
40. V. ja M. Samovitsch, Haapsalu, Jaama
1-a, toiduainetekauplus; täisühing, täisosani-
kud Vladislav Samovitsch ja Maria Samo-
vitsch, ühingu osakapital Kr. 400.—
41. Mööblitööstus Eduard Savi, Tallinn,
Kopli 30, mööblitööstus.
42. Kino „Apollo“ E. Semmel, Tartu, Alek-
sandri 15, kino, ärip. Elmar Semmel, proku-
rist Gustav Kord.
43. Ins. Hugo Spiegel, Tallinn, Maakri 28,
kartonaažitööstus.
44. Ed. Tallikas, Tallinn, Tulika 24, toidu-
ainetekauplus, ärip. Eduard Tallikas.
45. Johannes Thomson, Tartu, Kaluri
46, toiduainete- ja õllekauplus.
46. Kirjastus-osaühing „Vaba Sõna“, Tartu, Riia
6, juhatase liikmed Voldemar Siil, Juhan Los-
kit, Ilmar Paris, August Oinas ja Paul Ham-
burg; põhikapital Kr. 75.000.—
47. Emilie Vechterstein, Tallinn, V. Juh-
kentali 29, toiduainetekauplus.
48. Liputööstus „Külvet“ Ev. Vender, Tallinn,
Uus 2—2, liputööstus, ärip. Evald Vender.
49. Söögisaal „Ateena“ E. Villberg, Tallinn,
Viru 6, ärip. Elvine-Verenia Villberg.
7. Peeter Ehrlich, Tartu, Kaubahoov 39
ja 34, saapakauplused.
8. Ernst Göttsch, Tartu, Narva 2, liha- ja
vorstikauplus.
9. Võsu apteek prov. H. Hagemann, Palmse
v., Võsu, ärip. Harald Hagemann.
10. Artur Hõbemägi, Tapa, Pikk 18, moe-
ja pudukauplus.
11. Johannes Kangro, Tartu, Uus 51, toi-
duainete- ja piimakauplus.
12. Joh Kanstein, Tallinn, Laadaplats 187,
saapakauplus, ja Tallinn, Vase 1, lihakauplus.
13. August Kark, Valga, Vabaduse 28, sega-
kauplus.
14. H. Kaur, talurahvakauplus „Odav“, Kavilda
v., Puhja k., ärip. Hugo Kaur.
15. L. Kerberg, Tallinn, Uus-Kalamaja 12,
õllekauplus, ärip. Liisa Kerberg.
16. Ida Kerm, Tallinn, Oskari 27, toiduainete-
kauplus.
17. Markus Koiva, Röpina, jahuveski ja
laualõikus.
18. Eesti vahukalja- ja limonaaditööstus „Ter-
vis“ A. Kõnsa, Tallinn, Herne 14; ärip.
Aleksander Kõnsa.
19. R. Koschemjakin, Kuressaare, Kauba
19, liha- ja vorstikauplus, ärip. Richard Ko-
schemjakin.
20. A. Lebedev, Tallinn, V. Kalamaja 7, liha-
kauplus ja vorstitööstus, ärip. Aleksander
Lebedev.
21. Johannes Mansing, Tallinn, Katuse-
papi 8—4, kaevupuurimine ja sellega seoses
olevate tööde ettevõtte.
22. Marie Mikk, Tallinn, S. Raevalla 20, toi-
duainetekauplus.
23. Vilhelmine Männik, Tallinn, S. Juh-
kentali 48, toiduainetekauplus.
24. Puu- ja metallitööstus „Hometa“ H. Nagel,
Tallinn, Pühavaimu 8, ärip. Helene Nagel.
25. Klaudia Neumann, Tallinn, S. Pärnu
mnt. 51, toiduainetekauplus.
26. Afanasy Novikov, Rakvere, Tallinna
46, puusärgiari ja segakauplus, Pikk 1, kivi-
nõude- ja lampidekauplus.
27. Eduard Padar, Vastse-Kuuste v., tuule-
veski.
28. V. Palias & Ko, Tallinn, Endla 9, šokolaadi-
ja kompekkitööstus. (Ettevõtte tege-
vust jätkab uues kohas uue firma all Vil-
helm Palias, vt. registr. firmad.)
29. Daniel Puurmann, Kulje v., Kulje k.,
toiduainetekauplus.
30. Mihkel Põiklik restoran „Europa“,
Rakvere, Lai 26, restoran-võõrastemaja.
31. Hans Põltsam, Pärnu, Jänesselja 34,
napsi-, likööri-, veini-, õlle-, vorsti- ja liha-
kauplus.
32. Anna Rand, Tallinn, Paldiski mnt. 25,
puuhoov.
33. K. Reiman, Tartu, Tiigi 40, toiduainete-
ja piimakauplus, ärip. Karl Reiman.
34. Rakvere linaketramisvabrik C. Rennenk-
ampff, Rakvere, lina- ja takuketramis-
vabrik, ärip. Carl Rennenkampff.
35. Maria Seppel, Tallinn, V. Juhkentali
29, toiduainetekauplus.
36. Pavel Starouitovskiy, Võru, Kreutz-
valdi 32-a, liha- ja vorstikauplus.

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Alma Allas, Tallinn, Tulika 24, toidu-
ainetekauplus.
2. Söögisaal „Ateena“ A. Annī, Tallinn, Viru
6, ärip. Alvar Annī.
3. Alvine Arbet, Valga, Vabaduse 20, pa-
gari- ja kondiitriari.
4. Anna Aumann, Nõmme, S. Pärnu mnt.,
restoran ja kino.
5. Jakob Birk, Vao as., jahuveski.
6. Vanade pudelite ost ja müük „Soliid“ T.
Deutsch, Tallinn, V. Tartu m. 2—6, äri-
pidaja Tatjana Deutsch.

37. Richard Triiko elektritarv.-äri „Elektrotehnik“, Tartu, Tähe 69, elektritarvete, raadiosade ja -aparaatide müük.
38. Helene Uul, Nõmme, Pikk 39, toiduainetekauplus.
39. Liisa Vaask, Võru, Liiva 9, toiduainetekauplus.
40. Ernst Vaher, Tallinn, S. Roosikrantsi 16, pagariäri ja -tööstus.
41. M. Volmer, Tallinn, Falkpargi 12, puduja kirjutusmaterjalikauplus.
42. Filmikontor „Capitol-Film“ E. Öun, Tallinn, Viru 3—5, ärip. Elmar Öun.
43. Helene Zupsmann, kalja ja limonaaditööstus „Eksport“, Tartu, Soola. 28.
16. Rochel Josselov Tallinnas, Kuninga 6, asetseva valmisriiete- ja manufaktuurkaupluse üle annud Jakob Josselovile ühes firma „M. Josselovi“ tarvitamise õigusega.
17. Georgi Jäe peab segakauplust Kuressaares, Tallinna 4. Jahuveski ja segakaupluse Pihlta v. lõpetanud.
18. August Jõgi jätkab äritegevust, avades Tartus, Riia 125, pudukaupluse.
19. Aleksander Kabali lihakauplus asetseb Tallinnas, Liivamäe 30 (enne Endla 24).
20. Ella Kaur jätkab äritegevust, avades Kavilda vallas, Puhja alevikus talurahvatarvete-kaupluse.
21. Gustav Kitsingi toiduainetekauplus asetseb Tartus, Piiri 12 (enne Aleksandri 71).
22. Hans Klaas, toiduainetekaupluse asukohaks on Rakvere, Tallinna 71 (enne Saue 15).
23. August Klaas jätkab äritegevust, avades Tartus, Turu 66, toiduainetekaupluse.
24. Anna Klein jätkab äritegevust, avades Pärnus, Väike Veski 12, toiduainetekaupluse.
25. Johannes Koll, toiduainetekaupluse asukohaks on Rakvere, Malmi 3 (enne Tartu, Piiri 12).
26. Aleksander Koppel, Väandra, täiendatud oma äriala masinate ja jalgrataste osade müügiga.
27. A.-S. Kaubamaja J. E. Kuhlmann, Tallinn, Kotzebue 16-a, likvideerimisele asunud, likvideerimiskomisjoni liikmeteks on valitud Hans Schmidt, Friedrich Lueder ja Bodo Valther.
28. Leo Lige on avanud Tallinnas, Sitsi 14, toiduainetekaupluse; lihakauplust Tallinnas, Sitsi 4, peab edasi.
29. Trikokindatööstus L. Lipeles & A. Itskovitš, asukohaks on Tallinn, Sauna 1 (enne Müürivahe 23).
30. Joann Luik'i toiduainete- ja piimakaupluse asukohaks on Tallinn, Karu 14 (enne nr. 10) ja firmaks „J. Luik“.
31. Hugo Masingi peenmehaanikatöökoda asetseb Tartus, Lai 17 (enne Jaani 40).
32. Kaubandus- ja tööstusosaiühisus Meleski klaasivabrik Tallinn, V. Tartu mnt. 6, põhikiri muudetud, põhikapital suurendatud Kr. 60.000-ni.
33. Emma Merka jätkab äritegevust, avades Tallinnas, S. Raevalla 20, toiduainetekaupluse.
34. Oskar Metsalind jätkab äritegevust, avades jahuveski Aru vallas.
35. Andres Märtenis peab lihakauplust Tallinnas, Tatari 18; Tallinnas, Uus-Kalamaja 9-a asetsevad lihakaupluse lõpetanud.
36. Ida Mõtnik jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Oskari 27, toiduainetekaupluse.
37. Mihkel Mõök peab Erastvere vallas segakauplust ühes õllemüügiga, tiseritöökoda Võrus, Vabaduse 12, lõpetanud.
38. Alma Needingi kohvik asetseb Valgas, Kesk 15/17 (enne Kesk 20-b).
39. Else Niedrichson jätkab äritegevust, avades Rakveres, Poska pst. 7, toiduainetekaupluse.
40. Rudolf Palo peab segakauplust Tsooru vallas; Kärgula vallas kaupluse lõpetanud.

Registreeritud muudatused:

- Osaiühing „Abja Linavabrik“, Abja v., lahkunud juhatast Oskar Roger, juhataste liikmeks valitud Märt Gross.
- Rudolf Augjärv, lihakaupluse asukohaks on Rakvere, Laada 4 (enne Tööstuse 1).
- Samuel Beilinson avanud Narvas, Vestervalli 13, kaubanduskontori firma all: Kaubanduskontor „Ideal“ S. Beilinson. Sama firma all peab kaubanduskontorit Tallinnas, Pääsukese 4.
- Kaubanduskontor „Etna“ V. A. Belugin, asukohaks Tallinn, Aia 10 (enne Pikk 50).
- August Böckler, toiduainetekaupluse asukoht on Sõmeru v., Ubja kaevanduses (enne Rakveres, Näituse 11).
- Rudolf Danilov on avanud Rakveres, Tallinna 62, toiduainetekaupluse, samas asetsevat pagariäri peab edasi.
- Eesti Tööstustarvete A.-S., Tallinn, V. Karja 1, juhataste liige Nikolai Vöhrmann-Hill lahkunud; uueks juhataste liikmeks valitud Nikolai Vöhrmann-Hill jun.
- Leopold Grönberg jätkab äritegevust, avades Haapsalus, Vana-Sadamas, kalaostumüügi-äri.
- Jaani Grünreich peab toiduainetekauplust Pärnus, S. Kuke 24; toiduainetekaupluse Pärnus, Piiri 22, lõpetanud.
- Valter Hanseni pärijad rohukaupluse Haapsalus, Ehte 3, lõpetanud, peavad edasi Haapsalus, Jaani 2, apteeki ja mineraalvete-tööstust.
- Anna Hapsalo on toiduainetekaupluse Põltsamaal, Jõgeva mnt. 20, lõpetanud, tee- ja söögimaja Lossi 2 peab edasi.
- Mehaaniline jalanõudetööstus „Flamingo“ K. Hinrichson, Tallinn, Õllepruuli 2; ettevõtte tegevust jätkab täisühing, kus täis- osanikeks on Karl Hinrichson ja Johann Stepanov, firma all: „Mehaaniline saapavabrik „Flamingo“ K. Hinrichson ja Ko“. Ühingu osakapital Kr. 9.000.—
- Eduard Horn, jalanõudetöökoda asukohaks on Tallinn, Harju 32 (enne Niguliste 2).
- Meeta Härg'i, Tallinn, Vaestekooli 25, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. perekonnanimeks on Haljak ja ühes sellega firmaks „Meeta Haljak“.
- O.Ü. Hõjgaard ja Schultz Eestis, Tallinn, Vabaduspl., likvideerimisele asunud, likvideerimiskomisjoni liikmeteks on Konrad Mauritz, Harald Kjershaard ja Christian Raaschou.

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Aktiva.	31. augustil 1935. a.	Passiva.
1. Kattevara:		1. Põhikapital. . . . . 5.000.000.—
kuld: rahas ja kangides. 32.826.851.33		2. Tagavarakapital. 586.252.43
välisraha 2.524.527.36		3. Jooksvad kohustused:
2. Vahetusraha 3.267.929.97		a) pangatähed liikvel . . . . . 37.318.450.—
3. Sisevekslid:		jooksvad arved:
kaubavekslid 5.353.030.46		valitsuse 12.802.089.80
põllumajandusl. 920.051.23		pankade 8.444.525.68
metsatööstusl. 50.758.77	6.323.840.46	teised 1.937.151.42
4. Laenud:		4. Muud passivad 7.297.993.46
valitsusele . . . . . —		
teistele*) 4.079.580.67		
5. Kinnis- ja vallasvara 2.338.580.28		
6. Muud aktivad. . . . . , 21.975.152.72		
	73.336.462.79	73.336.462.79

Kattevara vahekorrd jooksvate kohustustega: 58,43%.

*) Selles summas vab. val. poolt garanteeritud laene Kr. 1.896.084.67.

JUHATUS.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Meremeeste palgad Eestis.

Kuna mõnelt poolt on meremeeste palkade kohta Eestis avaldatud arve ja andmeid, mis ei vasta tõsioludele, siis Laevaomanike Ühing palub avaldada järgmist:

Meremeeste palgad Eestis on reguleeritud peamiselt kaugesõidulaevades, s. o. mis liiguvad väljaspool Baltimere piire. Et saada võrdlust palkadest praegu maksvate normide järele, siis toome alljärgnevalt kuupalga võrdluse Eesti ja Soome laevades, viies Soome raha üle kursiga 100 Smk. = 8 Ekr.

	Rohkem		
	Eestis	Soomes	Eestis
	Ekr.	Ekr.	Ekr.
Pootsman	115.—	80.—	35.—
Vanem madrus	86.—	66.—	20.—
Noorem madrus	78.—	52.—	26.—
Dekipoiss	68.—	32.—	36.—
Assistent (Donkeyman)	115.—	81.—	34.—
Vanem kütja	91.—	68.—	23.—
Noorem kütja	91.—	58.—	33.—
Trimmer	82.—	53.—	29.—

Soomes antakse toit laeva poolt, kuna Eestis meeskond maksab ise toidumaterjaalide eest, val-

mistamine laevas on aga prii. Toidumaterjaalide kuludeks läheb meestel kuus Kr. 22.— kuni 30.—. Järelikult Eesti meremeeste palk ei ole madalam kui Soomes.

Samad palkade vahekorrad on meil võrdluses ka teiste madala elustandardiga maades. Ekslik oleks meie palkasid võrrelda kõrge elustandardiga maade omadega, kus elumaksumus märksa kõrgem ning ka teiste alade palkade vahed märksa suuremad kui meie meremeestel, kes Eestis, võrreldes teistel aladel töötavate töölistega, on küllalt hästi maksetud.

Kaubandus-tööstuskoja delegatsioon haridus- ja sotsiaalministri jutul.

10. skp. käis Kaubandus-tööstuskoja III sektiooni büroo juhatus koosseisus — E. Meksi, M. Kants ja A. Mändvere — haridus- ja sotsiaalministri jutul koolikooperatiivide küsimuses ja andis edasi koja märgukirja, milles palutakse koolikooperatiivide likvideerimist, või kui see pole teostatav, siis nende maksustamist era raamatu- ja kirjutusmaterjaalikauplustega ühistel

alustel. Hr. minister lubas küsimuse võtta tösi- selt kaalumisele, korraldades ministeeriumi poolt koolides ringküsimuse kooperatiivide töötamise viiside ja äritegevuse tulemuste kohta.

Uus aktsiaühingute seaduse põhi- lausete koostamine päevakorral.

Majandusministeeriumil on käsil uue aktsia- ühingute seaduse põhilause te koostamine. Soovi- des selleks tööks kasutada Kaubandus-tööstuskoja kaasabi majandusministeerium saatis kojale küsi- muslehe seaduse põhilause te kohta seisukoha võt- miseks üksikuis selle seaduse kohta käivais küsi- musis. Küsimusleht sisaldab 69 punkti, millele Kaubandus-tööstuskoja sündik M. Pung koostas vastuste kava.

9. skp. oli Kaubandus-tööstuskojas korraldatud asjastuhvitatud kaupmeeste organisatsioonide ja Kaubandus-tööstuskoja esindajate nõupidamine selles küsimuses, kus M. Punga poolt koostatud vastuste kava vaadati läbi.

Nõupidamisest võtsid osa: Kaubandus-tööstus- koja poolt dir. M. Hurt, I sektsioonist sekretär V. Simsivart, II sekts. J. Rumberg, III sekts. A. Mändvere, IV sekts. ins. K. Mauritz, koja sün- dik M. Pung, Üksk'i ja Tallinna Kaupmeeste Seltsi poolt J. Krahe ja Suurkaupmeeste Ühingu poolt R. Berendsen.

M. Punga poolt koostatud kava tunnustati mõne muudatusega üldiselt vastuvõetavaks; nõu- pidamisel arvati otstarbekohaseks tulevikus akt- siaühingute kapitali määrata vähemalt 50.000 kr. peale, kusjuures aktsiad võivad olla nimetud ja nimelised. Osaühingute kapital peaks olema vähe- malt Kr. 10.000, kusjuures osad ei tarvitse olla kõik ühesuurused, nagu see on ette nähtud akt- siate kohta. Ka muidu on osaühingute asutamise tingimused kavatsatud teha tunduvalt kergemaks kui need olid seni maksvais seadusis.

Linaturg.

On kuulduki, et Lääne-Euroopa suurärde ja Vene linamonopoli vahel on olnud juba kõnelusi uue lina ostu-müügi lepingute asjus. Kuid need esialgsed läbirääkimised on katkenud, kuna poolte ettepanekud hinna asjus on olnud liiga erinevad. Seepärast linahindade praegune tendents on sel- gusetu.

Dundee linabörsil noteeriti Ida-Euroopa linade hindu cif Ida-Inglise sadamad 1 inglise tonni eest naelsterlingites järgmiselt:

	28. VIII 35	31. VII 35	29. VIII 34
Petseri-Võru R	79	82	69
Läti Liivi R	77	79	69
Vene kasteleo IV gr. I s.	85	89	72
Pärnu takk I s.	58	62	46

Linahindade noteerimise komisjon Tallinnas oma koosolekul börsikomitee ruumes 30. augustil 1935. a. noteeris lina kokkuostuhinnad franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel 1 kg eest sentides järgmiselt:

	Petseri- ja Võru- maal	Mujal Eestis
ristna	R 123	121
hofsdreiband	HD 114	112
dreiband	D 105	103
ordinaardreiband	OD 94	92
low-ordinaardreiband	LOD 83	81
takupraak	H 71	69
takud: I sort		83
„ II „		71
ehitustakk		15

Tendents selgusetu.

Uus noteering on iga standardsordi 1 kg kohta 2 sendi võrra madalam kui 1 kuu eest. Selle languse põhjuseks on üldine selgusetus välismais- tel linaturgudel.

„Majandusteated“.

Toiduainete turg.

London.

Nisu, kaal — 496 Ingl. naela = 225 kg
Northern Manitoba . . . . . sh. —
Rosario Santa Fe . . . . . „ 27/9

28. VIII

Jahu, kaal — 140 Ingl. naela = 63,5 kg —
Good Canadian . . . . . sh. 13/9

Odrad, kaal — 112 Ingl. naela = 50 kg sh. 5/6
Kaerad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg sh. 7/9

Linad, cif per tn.

Livonian, Basis Risten . . . . . £ 77
Tows, Soviet . . . . . „ 81

6. IX.

Bacon, kaal 112 Ingl. naela

Iiri . . . . . sh. 77/—84/—
Daani . . . . . „ 83/—
Hollandi . . . . . „ 80/—
Eesti . . . . . „ 78/—
Rootsi . . . . . „ 79/—
Poola . . . . . „ 76/—

6. IX.

Munad — 120 tk.

Eesti . . . . . sh. 8/9

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

		Kroonid.			Kroonid.
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg eest ühes valge puuvillase kotiga.					
Püülijahu:					
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	100 kg.	—	Heeringad, Šoti „Matties“ II s. tünn	—	—
„ harilik	„	22.—	„ „ „Matfulls“	37.00—42.—	—
„ III sort	„	—	„ Islandi, o/ü. Kalandus 1/1	„	—
„Eesti Parem“ saiajahu	„	31.—	„ „ „ 1/2	„	—
„Kalev“	„	28.—	Liha, sea, I sort	1 kg.	0.43—0.46
„Kungla“	„	25.—	Liha, looma, I sort	„	0.24—0.37
„Sampo“	„	20.—	Ölikoogid, linaseemne	100 kg.	—
Manna	„	32.—	„ päevalille	„	—
Granular	„	28.—	„ puuvilla	„	—
Saiajahu poolsõre	„	31.—	„ palmi	„	—
„ sõre	„	32.—	Sojatangud	„	—
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski Jahud: rukki . . . . . 100 kg. 13.70—14.50					
rukkipüül	„	22.—	Nisukliid	„	—
nisu, pehme —	„	—	Maapähklikoogid	„	—
sõre	„	20.00—32.—	Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr.	0.49.50—0.62.25
Kaerahelbed (Herkulo)	1 kg.	—	„ „ Mitkal „	„	0.36.50—0.47.50
A/S. Rotermanni teh.					
Jahud: rukki	100 kg.	13.70—14.20	Linahindade noteerimise komisjon noteeris 30. VIII 1935 järgmised lina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutööstusministeeriumi lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):		
„ püül	„	19.00—21.—	Lina, ristna R	Petseri- ja Mujal Võrumaal Eestis	123 121
„ nisu, pehme — sõre	„	19.00—32.—	hoffsdreiband HD	114	112
Nisu, Eesti	„	13.50—15.—	dreiband D	105	103
„ külvi, suvi „Rubin“	„	—	ordinäärdreiband OD	94	92
Rukis, Eesti	„	12.50—12.60	liivi-ordinäärdreiband LOD	83	81
Kaerad, toidu, Eesti	„	—	takupraak H	71	69
Odrad, õlle, Eesti	„	—	Ehitustakk		
„ toidu, Eesti	„	—	Tendents: selgusetu		
Herned, peluskid, külvi	„	—	Takud, Codilla I	1 kg	0.83
Riis, Burma II	„	45.—	„ „ II	„	0.71
Kartulid, söögi	„	—	„ ehituse	„	0.15
„ piirituse	„	—	Linaseemned, külvi, 95 ⁰ / ₁₀₀ ,		
„ vabriku	„	—	baas, ...		—
Kartulitärklis „Supérieur“	„	22.—	Kivisüsi, auru, Yorkshire,		
Siirup, kartuli, 42 ⁰ / ₁₀₀	„	24.—26.—	2 korda pestud	1000 kg	27.50
Glükoos	„	24.—	„ auru, Newcastle	„	25.50
Margariin, kodumaa	„	65.00—75.—	„ sepa	„	27.50
Kaseiin, Eesti, toores	„	—	Koks, kütte		—
Juust, „schweitsi“, kodumaa	1 kg.	1.30	„ gaasi, Tallinna gaasivabr.	„	50.—
Kakao, Hollandi	„	2.00—2.60	Kütteturvas (riigi turbatööst.)	„	8.30
„ Eesti	„	2.00—2.30	Põlevkivi, fr. ladu Tall., netto	„	8.—
Kohv, Rio, Santos jne.	„	4.35—5.—	Kütteõli, ...	100 kg.	4.60 (v. 5.—)
„ Kesk-Ameerika sordid	„	6.50—7.50	Raskeõli	„	7.25 (v. 5.—)
Tee, laht., oransh Pekoe, Tseilon	„	5.50—6.—	Estobituumen A. B. C (gudrong)		
Tee, laht., oransh Pekoe, Java	„	5.00—5.50	tünnid br.	„	8.75
Suhkur, peenike, valge, ...	100 kg	42.00—42.25	„ D. E. (pigi) „ „	„	8.75
„ Poola	„	—	Katuselakk.	„	9.25
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	„	—	Fenolaat, tünnides, netto	„	4.75 (v. 5.—)
„ Irboska ja Narva	„	2.50	Karbolineum „Estokarbolineum“		
Sool, lahtine, Saksa	„	2.50	A. B. netto	„	9.75—10.75
„ Inglise	„	2.50	„Estokarbolineum“ C, netto	„	7.75
Heeringad, Yarmouth, „Matties“ tünn	35.00—37.—	—	Raualakk, tünnides, netto	„	16.75 (v. 8.—)
„ „ „Matfulls“	37.00—39.—	—	Imbutusõli A, netto, tünnides	„	—
„ „ „Fulls“	—	—	„ B „ „ „	„	—
„ Šoti „Spent“	—	—	„ C „ „ „	„	5.25
„ „ „Matties“ I s.	33.00—37.—	—	Tolmuõli	100 kg.	—
			Asfaltmastiks, netto, tünnides	„	5.25
			„ emulsioon	„	9.25

	Kroonid.
Viljapuu-karbolineum, netto . . . ltr.	0.30
Autobensiin . . . . . " . . . . . "	0.26
Diiselmootor-nafta . . . . . 1kg.	0.10
Mootor-petrooleum, fr. iga sihtj. . . . . "	0.11
" -nafta . . . . . " . . . . . "	0.10
Raud, sordi . . . . . 100 kg.	14.00
" latt . . . . . " . . . . . "	14.00
" vits . . . . . " . . . . . "	19.00
" plekk . . . . . " . . . . . "	18.50—27.00
" plekk, tsingitud . . . . . " . . . . . "	29.00—32.00
" talad . . . . . " . . . . . "	13.00
Teras, nikkel . . . . . " . . . . . "	—
" vedru . . . . . " . . . . . "	25.00
" tööriistade . . . . . " . . . . . "	—
" valu . . . . . " . . . . . "	25.00
" talla, ree . . . . . " . . . . . "	—
Inglitina . . . . . " . . . . . "	490.00—500.00
Seatina . . . . . " . . . . . "	36.00—37.00
Vaskplekk, punane . . . . . " . . . . . "	130.—320.—
" valge . . . . . " . . . . . "	120.—180.—
Tsinkplekk . . . . . " . . . . . "	65.00—70.00
Masinaõli, poola . . . . . " . . . . . "	18.00
Mootoriõli, poola . . . . . " . . . . . "	35.00—50.00
Autoõli, poola . . . . . " . . . . . "	37.00—60.00
O/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt- teõli, tsistern. fr. Tallinn . 1000 kg	45.—
Linaseemneõli . . . . . 100 kg	65.00—66.00
Värnits . . . . . " . . . . . "	65.00—66.00
Tsilindriõli, Ameerika . . . . . " . . . . . "	27.00—50.00
Nafta, Ameerika . . . . . " . . . . . "	9.50—11.00
" Poola . . . . . " . . . . . "	9.50—11.00
Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid . . . . . "	9.50—11.00
" Ameerika " . . . . . " . . . . . "	9.50—11.00
Bensiin, Eesti, riigi põlevkivi- tööstuse segabensiin, fr. Tallinn, pr. l. netto 0.26	
O/Ü. Eesti Kiviõli bensiin, „Estolin“, tsistern. fr. Tall., ühes teede- maks. . . . . " . . . . . "	35.00—36.00
Bensiin, I s. välisbensiin . . . . . "	40.00
Pesuosoda, kodumaa . . . . . 100 kg	9.50—10.00
Seebikivi . . . . . " . . . . . "	33.00—36.00
Värvid, nigros, vees sulav, välism. 1 kg.	6.00
" tsinkvalge, välism. . . . . "	0.45—0.48
" tinavalge, ... "	0.75—0.76
" ooker, ... "	0.19—0.25
Superfosfaat . . . . . kott	4.75—4.85
Segafosfaat . . . . . " . . . . . "	4.—
Kaalisool . . . . . " . . . . . "	9.60
Salpeeter, tsiili 16% . . . . . " . . . . . "	—
Lubisalpeeter . . . . . " . . . . . "	—
Lubiammonsalsalpeeter 20,6% . . . . . "	—
Väävelhappu ammoniaak 30% . . . . . "	—
Fosforiit, eesti 25—27% . . . . . "	3.—
Nitrofoska . . . . . " . . . . . "	—
Paber, rotatsioon . . . . . 100 kg.	23 20
Tsement, Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere, pütt	6.45
Kriit, toores . . . . . 100 kg.	4.25—4.50
" pestud . . . . . " . . . . . "	4.25—4.50
Kivitorv . . . . . " . . . . . "	14.00—23.00
Puutorv . . . . . " . . . . . "	15.00—17.00
Kips, jahvatatud . . . . . " . . . . . "	15.00
" krohvimise . . . . . " . . . . . "	32.00
Telliskivid, Is., Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.	40.00
Silikaat, Is., fr. vabrik . . . . . "	35.00
Tulitikud, originaalkast . . (5000 toosi)	125.—
Tallanahk, eesti nahast . . . 1 kg.	1.85—2.20
Tallanahk, Ameerika, I s. . . . . "	2.30—2.35
" " II s. . . . . "	2.15—2.25

	Kroonid.
Metsamaterjalide hinnad fr. laduplats Tallinn.	
Palgid; kuusk ja mänd Nar- vas ja Pärnus . . . . . thm. kr.	—
Pakud, kuuse . . . . . " . . . . . "	—
" kase . . . . . " . . . . . "	—
" lepa I sort . . . . . " . . . . . "	—
" " II " . . . . . " . . . . . "	—
Saetud materjal, plangud + 25% laudu	
" kuusk u/s . . . . . "	23.—
" " IV s . . . . . "	19.—
" mänd u/s . . . . . "	25.—
" " IV s . . . . . "	21.—
Kastilauad . . . . . " . . . . . "	38.00—40.00
Paberipuu . . . . . r.-m.	6.—
Toepuu . . . . . " . . . . . "	5.—
Tendents:	

Puuvill. Liverpooli börs. 10. IX.
American Fully Middling inglise naela (lbs) eest
ingl. pennides (d) loko 6.15
okt. 5.74, det. 5.68, jaan. 5.68, märts. 5.70, mai 5.71.

Peekonsigade hindadeks on 9.—14. IX 1935.
Peekonsigade tapakaalud:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	0.60	0.55	0.49	0.43
55—59,5 " }	0.55	0.51	0.45	0.39
72,5—75 " }				
50—54,5 " }	0.51	0.47	0.44	0.38
75,5—80 " }				

Kanamunad. Tendents: vaikne.
Põllutöministeeriumi Põllumajand. Osak. kana-
munade hinna noteerim. komisjon noteeris 6. IX
järgmised kanamunade hinnad: 1 kg eksportmune
hind franko kogumispunkt Kr. 0,60, koos juure-
maksuga hinnad franko kogumispunkt kr. — kg,
mis vastab:
50 gr. raskuste munade juures kr. 0,30 kümme
55 " " " " " 0,33 " "
60 " " " " " 0,36 " "
1 kg siseturu mune Kr. —, mis vastab:
üle 50 gr. raskuste munade juures Kr. 0,32 kümme
üle 40 " " " " " 0,29 " "
Võl. Tendents: kindel.
I s. 1 kg kr. 1,32, mis on tulnud sisse 1.—6. IX
1935 a.

Lina Prahid.

Tallinn — Gent	1016 kg.	sh	—
" — Dundee	"	"	—

Puumaterjalid. Standard

Tallinn — London	sh 30/—	netto
" — Hull	"	33/— brutto
" — Southampton	"	40/—
" — Manchester	"	37/6
" — Grangemouth	"	27/6
" — Belfast	"	42/6
" — Dundee	"	28/6
" — Antwerpen	"	32.6
" — Gent	"	33/6
" — Rotterdam	hfl.	12.—
" — Amsterdam	"	13.50

Segakaup.

Tallinn — Stettin	1000 kg.	rmk. 18.—	30.—
" — London	1016 kg.	sh 17/—	40/—
" — Stokholm	1000 kg.	rkr. 11.—	30.—
" — Stettin, võl.	tünn	rmk. 1.50	
" — London	"	sh. 2/6	

Väärtpaberite kursid

Tallinna börsil 31. VIII 1935. a.

Väärtpaberid	Nombri- väärts.	Viimane diviid.	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Kroonides					
1927. a. 7% välislaen (dollarites) . . . . . \$	1000	—	—	3600	3700						
Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maks. s. A. B. C. (55 a.) 2.66%	100	—	—	66	68						
Majand.-min. rahandus- osakonna pantkirjad:											
seeria D. (20 a.) 2.66%	100	—	—	62	—						
" E. (20 a.) 2.66%	100	—	—	64	—						
" F. (9 a.) 2.66%	100	—	—	66	68						
Pikalaenu Panga:											
pantk. (20 a.) 7%	1000	—	—	1000	—						
" (5 a.) 5%	5000	—	—	—	—						
" (5 a.) 4%	5000	—	—	—	—						
Eesti Maapanga:											
8% pantk. (6 s.)	100	—	—	100	102						
6% " (3 s.)	100	—	—	100	—						
6% " (1 ja 5 s.)	100	—	—	95	—						
6% " (2 s.)	100	—	—	95	—						
4% " (4 s.)	100	—	—	—	—						
Asunduskapitali 4% võla- kirjad	100	—	—	90	—						
6% Eesti Hüpeteegi Panga pantlehed	100	—	—	94	95						
5% Eesti Maakrediiteltsi pantlehed	100	—	96	96	97						
Tall. Immobiilpank rbl.	100	—	—	3.—	3.25						
Aktsiad:											
Eesti Panga	50	8%	—	63	66						
Pärnu Krediitpanga	50	—	—	—	—						
A.-s. „Port-Kunda“	50	3%	—	—	—						
" „Imarino“	100	—	—	—	—						
" „Fr. Krull“	50	—	—	—	—						
" „Massoprodukt“	50	—	—	—	—						
" „Saku õllefabr.“	50	—	—	—	—						
" „Türi paberi- ja puu- papivabr.“	50	—	—	—	—						
A.-s. „Ühiselu“	50	—	—	—	—						
" „Põhja Kinnit.-selts“	50	8%	—	—	—						
" „Eestimaa Trüki- koda“	50	3%	—	—	—						
A.-s. „Kütte Jõud“	100	—	—	—	—						
" „Balti puuvilla ket- ramise ja kudumise vab- rik.“	50	—	—	—	—						
Eestim. rohukaubanduse a.-s. „Ephag“	100	6%	—	—	—						
Eesti elektrimasin. ehituse a.-s. „Volta“	50	8%	—	—	—						
A.-s. „Sindi Tekstiilvab- rikute Ühisuse“ ajuti- sed tunnistused	50	—	—	—	—						
Kindlustus-aktsias. „Eesti Union“	50	4%	—	—	—						
Eesti kindlustus-aktsias. „Polaris“	50	12%	—	—	—						
Piiritusepuhastamise vab- rikute o/üh.	500	3%	—	—	—						
A.-s. „Siegel“	50	6%	—	—	—						

Tallinna fondibörsi kursisedel.

		6. IX 1935	7. IX 1935	9. IX 1935	10. IX 1935	11. IX 1935	12. IX 1935
New- York dollar	T. O. M.	— 3.65 3.73	— 3.66 3.74	— 3.67 3.75	— 3.66 3.74	— 3.66 3.74	— 3.66 3.74
London 1 nael- sterl.	T. O. M.	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35
Berlin (clea- ring) 100 s. riigim.	T. O. M.	— 139.— 142.50	— 139.— 142.50	— 139.— 142.50	— 139.— 142.50	— 139.— 142.50	— 139.— 142.50
Helsingi 100 soo- me m.	T. O. M.	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10
Stokholm 100 root- si kr.	T. O. M.	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60
Kopenh. 100 daa- ni kr.	T. O. M.	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05
Oslo 100 nor- ra kr.	T. O. M.	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15
Paris 100 prants. fr.	T. O. M.	— 24.15 24.45	— 24.15 24.45	— 24.20 24.50	— 24.20 25.70	— 24.15 24.45	— 24.15 24.45
Amsterd. 100 flo- riini	T. O. M.	— 247.20 250.20	— 248.— 251.20	— 248.20 251.20	— 247.70 250.70	— 247.20 250.20	— 247.50 250.50
Riia (clea- ring) 100 lati	T. O. M.	— 111.50 114.—	— 111.— 113.50	— 111.— 113.50	— 111.— 113.50	— 111.— 113.50	— 111.— 113.50
Zürich 100 helv. fr.	T. O. M.	— 119.05 120.55	— 119.30 120.80	— 119.40 120.90	— 119.25 120.75	— 119.15 120.65	— 119.20 120.70
Brüssel 100 bel- gat	T. O. M.	— 61.50 62.50	— 61.65 62.65	— 61.75 62.75	— 61.80 62.80	— 61.80 62.80	— 61.80 62.80
Milaano 100 liirat	T. O. M.	— 29.65 30.15	— 29.75 30.25	— 29.80 30.30	— 29.75 30.25	— 29.70 30.20	— 29.75 30.25
Praha 100 tšehh. kr	T. O. M.	— 15.10 15.40	— 15.15 15.45	— 15.15 15.45	— 15.15 15.45	— 15.10 15.40	— 15.15 15.45
Viin 100 austr. sh.	T. O. M.	— 69.20 70.60	— 69.30 70.70	— 69.30 70.70	— 69.30 70.70	— 69.30 70.70	— 69.30 70.70
Budapest 100 per- got	T. O. M.	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
Varssav 100 slotti	T. O. M.	— 69.05 70.05	— 69.15 70.15	— 69.15 70.15	— 68.95 69.95	— 69.05 70.05	— 69.05 70.05
Kaunas 100 litti	T. O. M.	— 61.20 62.0	— 61.20 62.10	— 61.20 62.10	— 61.20 62.10	— 61.20 62.10	— 61.20 62.10
Moskva 100 rubla (tšekk)	T. O. M.	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
Danzig 100 guld- nat	T. O. M.	— 69.05 70.05	— 69.15 70.15	— 69.15 70.15	— 68.95 69.95	— 69.05 70.05	— 69.05 70.05

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda.

Vastutav toimetaja H. Anto.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükkkoda, Pikk tän. 2. 1935.